

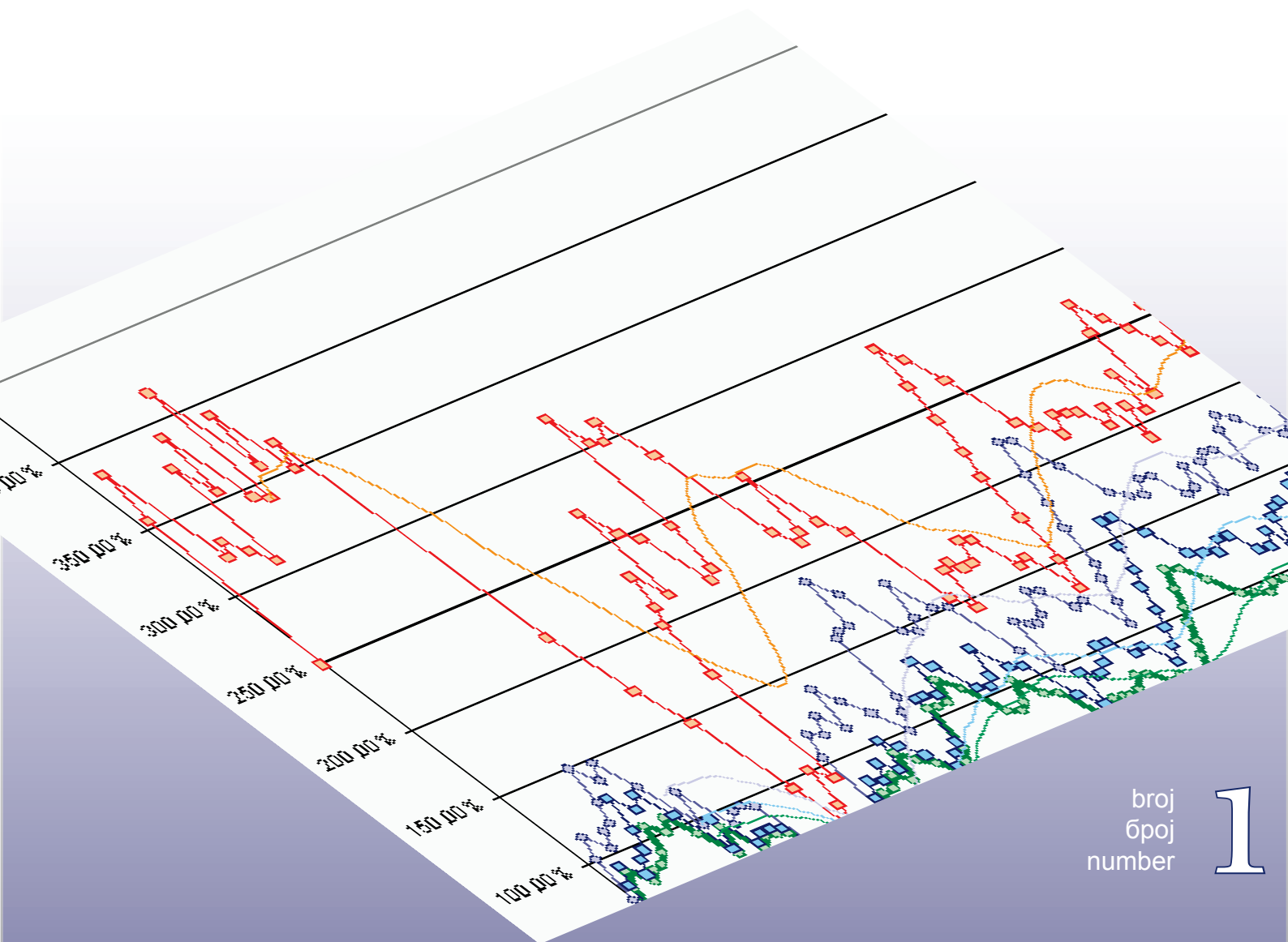
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за indirektno-
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number

1

• August 2005 • Kolovoz 2005 • Август 2005 • August 2005 •

Уз први број...

Одјељење за макроекономску анализу Управног одбора Управе за индиректно опорезивање започело је са радом 1.5.2005.г. Одјељење је основано с циљем пружања техничке подршке Управном одбору УИО и фискалним властима БиХ у процесу остваривања фискалне одрживости свих нивоа управе и макроекономске стабилности државе у цјелини.

У циљу праћења извршења плана прихода, расхода и буџета свих нивоа управе (државе, ентитета, кантона, општина и фондова) Одјељење, у сарадњи са министарствима финансија БиХ и ентитета, Централном банком и осталим релевантним домаћим и међународним институцијама и агенцијама, ради на прикупљању и анализи података о консолидованим приходима и расходима свих нивоа управе. Одјељење ради и на припреми и изради: макроекономских и фискалних пројекција прихода и буџета, приједлога консолидованог фискалног биланса за све нивое у земљи, приједлога начина расподјеле циљног консолидованог биланса између нивоа управе, анализама прихода, расхода, спољног дуга, инвестиција владе и задуживања, анализа макроекономских ефеката увођења пореза на додату вриједност, давање приједлога за редефинисање пореске политике у сфери индиректних пореза и др. У периоду пред нама главни задатак Одјељења биће успостављање система извјештавања свих нивоа управе. У том смислу Одјељење интензивно ради на успостави извјештавања преко Интернета путем властите web странице о чему ће све извјештајне јединице у држави бити благовремено информисане.

Од септембра 2005. године ОМА ће преузети одговорност за објављивање мјесечних фискалних података почевши са државним и ентитетским нивоом, што ће се од следеће године проширити на цијели јавни сектор укључујући општине и јавне фондове.

Билтен ће излазити мјесечно у електронском облику и биће доступан на свим језицима народа Босне и Херцеговине и на енглеском језику. До отварања властите web стране додатне информације о Одјељењу и активностима можете добити на web адреси

<http://www.oma.uino.gov.ba>

Добродошли!

мр Динка Антић шеф Одјељења - супервизор

Бр. 1, август 2005, година I

Актуелно!**Успостава Националног фискалног савјета БиХ**

Дана 14.5.2005.г. у Сарајеву је одржан први састанак Националног фискалног савјета БиХ. Национални фискални савјет чине предсједавајући Вијећа министара БиХ, премијери ентитета, министри финансија БиХ и ентитета, те гувернер Централне банке БиХ и предсједавајући УО УИО.

Наредни састанци НФС одржани су током посјете делегације ММФ-а Босни и Херцеговини на којима се разговарало о изради нацрта Закона о НФС, успостави и функционисању НФС, односима са Управним одбором УИО и положају и задацима Одјељења за макроекономску анализу.

Успостава НФС и доношење релевантног правног оквира за његово ефикасно функционисање су битни услови за потписивање новог *stand-by* аранжмана са ММФ-ом.

Тема овог броја: Макроекономски ефекти ПДВ-а

пише: Огњен Ђукић, макроекономиста у Одјељењу

Неопходност - Све земље чланице Европске уније, укључујући и нове чланице које су се придружиле ЕУ у 2004. години, садрже ПДВ као саставни дио својих пореских система. Стога, увођење ПДВ-а за Босну и Херцеговину представља неопходан корак у остваривању компатибилности нашег пореског система са европским. Реформа пореског система БиХ је идентификована као једна од шеснаест приоритетних реформи у Студији изводљивости Европске комисије.

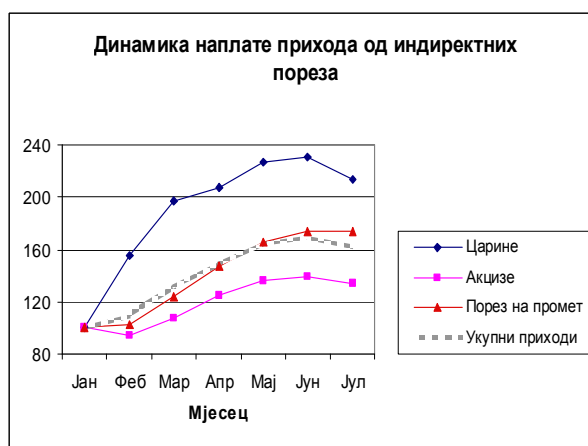
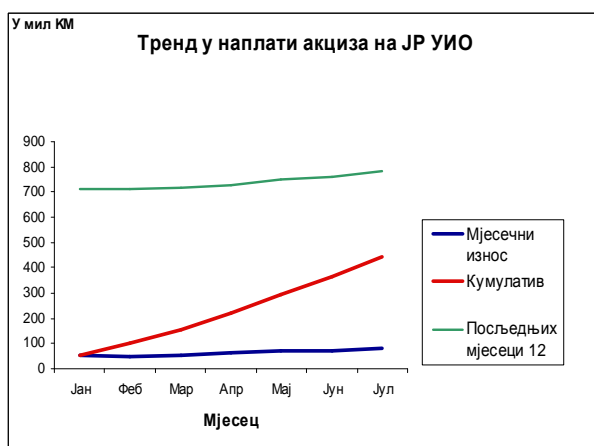
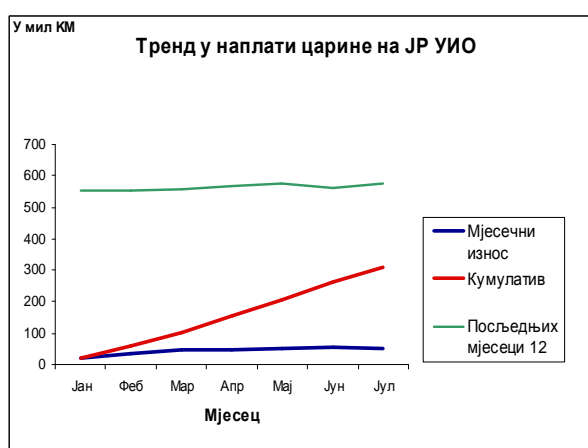
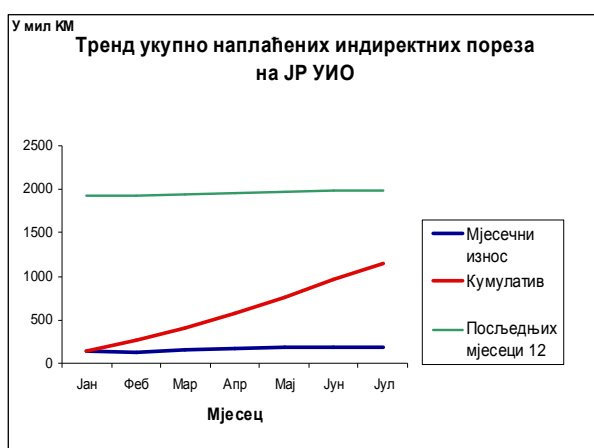
Ефикасност - ПДВ систем представља ефикасан механизам наплате пореза на крајњу потрошњу. То потврђују позитивни резултати увођења овог пореза у великом броју европских земаља, укључујући и наше сусједице Хрватску и Србију и Црну Гору, који су забиљежили значајан пораст прихода од индиректних пореза након увођења ПДВ-а. Једна од основних предности у ефикасности ПДВ-а у односу на порез на промет производа и услуга је у томе што ПДВ стимулише тзв. међусобну контролу између пореских обвезника. Наиме, увођењем ПДВ-а за сваког обвезника постаје веома битно да ли су његови добављачи и сами регистровани као ПДВ обвезници као и да ли су рачуни које он од тих добављача добије суштински исправни. На овај начин држава пребацује значајан дио терета контроле на саме пореске обвезнике. Недостатак досадашњег пореза на промет производа и услуга је у томе што се наплата пореза врши у једној трансакцији (у посљедњој трансакцији према крајњем потрошачу осим за акцизне производе) и тиме нуди велики подстицај нелојалним пореским обвезницима да продајом робе и услуга на црном тржишту утаје читав износ припадајућег пореза. Ефикасност ПДВ-а се огледа и у његовој свеобухватности (широка пореска основица) због чега се препоручује пореско ослобађање минималног броја дјелатности.

Утицај на инвестиције - Када се разматра утицај ПДВ-а на ниво инвестиција у Босни и Херцеговини може се рећи да ПДВ има стимулативан утицај. Посматрано у цијелости, пореско ослобађање инвестиција у систему ПДВ-а је потпуније него што је то случај код пореза на промет производа и услуга како што се тиче обухватности инвестиција ослобођених од пореза тако и што се тиче ефекта каскадног преноса пореза. Каскадни ефекат подразумијева пренос пореза на промет кроз цијену у идућу фазу промета. На примјер, набавка одређене машине може бити ослобођена од пореза на промет али је у цијену те машине укључен порез на промет плаћен од стране добављача за набавке неопходне за израду те машине. У том смислу порез на промет поскупљује инвестициона улагања док систем ПДВ-а пружа могућност поврата комплетног ПДВ-а из инвестиционих улагања.

Утицај на извоз - Слично као код утицаја ПДВ-а на инвестиције, овај порез дјелује стимулативно и на извоз. Након увођења ПДВ-а, БиХ производи ће постати конкурентнији на свјетским тржиштима. Овакав утицај произлази из побољшања цјеновне конкурентности извозних производа у систему ПДВ-а. Закон о ПДВ-у предвиђа опорезивање нултом стопом, тј. на извоз се не плаћа ПДВ док у исто вријеме извозник задржава право поврата комплетног улазног пореза. На тај начин се извозни производ у потпуности ослобађа пореза (за разлику од пореза на промет који се кроз набавне цијене сировина и услуга каскадним ефектом уграђује у цијену извозног производа). Овај принцип ослобађања извоза од ПДВ-а је у потпуности у складу са Шестом директивом о ПДВ-у. Такође је важно напоменути да ће ступањем ПДВ-а на снагу и домаћи производи постати конкурентнији у односу на увозне производе због могућности да у новом систему своје инпуте у цијелости растерете пореских оптерећења.

Анализа прикупљених прихода на Јединствени рачун УИО

Од 1.1.2005.г. Управа за индиректно опорезивање је једина институција у БиХ надлежна за прикупљање индиректних пореза: царина и царинских дацбина, акциза, пореза на промет акцизних роба и путарине. Према динамичком плану наплате прихода предвиђено је да ће УИО у 2005. прикупити близу 2 млрд КМ на Јединствени рачун (ЈР) од индиректних пореза у њеној надлежности. Према доступним подацима тренд наплате прихода је доста оптимистичан и, уколико се задржи, можемо очекивати да ће планирани износ бити премашен. На сљедећим графиконима приказан је тренд наплате укупних индиректних пореза на ЈР УИО, царина и акциза у периоду јануар-јули 2005.г.

Из рада Одјељења:

11.7.2005.г. – Делегација ММФ-а предвођена г. Питером Дојлом (Peter Doyle), шефом Мисије у БиХ, разговарала је са особљем Одјељења у вези са функционисањем Одјељења, с посебним нагласком на успоставу система извјештавања буџетских корисника свих нивоа управе у БиХ.

19.5.2005.г. - На међународној конференцији Свјетске банке и USAID-GAP пројекта, одржаној у Сарајеву, проф.др. Шпан је одржао предавање на тему „Децентрализација и фискална политика у БиХ“, а мр Динка Антић, шеф Одјељења, презентацију на тему „Увођење ПДВ-а у БиХ“. Исти дан, у оквиру Пословног клуба при Амбасади Француске у БиХ Динка Антић је одржала предавање о утицају увођења ПДВ-а на пословање француских компанија са БиХ.

10.5.2005.г. - На brainstormingu ЕРПУ у Сарајеву предсједавајући Управног одбора УИО г. Џоли Диксон (Joly Dixon) и проф.др. Паул Бернд Шпан, експерт ММФ-а и савјетник УО, дискутовали су о потреби активне сарадње и подјели послова између Одјељења за макроекономску анализу и ЕРПУ.

Програми едукације: Курс о глобалној макроекономији

Проф. др. Паул Бернд Шпан (Paul Bernd Spahn) ће у просторијама Регионалног центра УИО у Сарајеву одржати серију од 12 предавања на тему “Глобално економско окружење”, сваког понедељка и сриједе, почевши од 12.9.2005.г. у термину од 11.00 до 13.00. Предавања ће бити на енглеском језику, а намијењена су у првом реду особљу Одјељења и ЕРПУ. Курс се базира на програму магистарских студија које организују Дјук Универзитет (САД) и Гете Пословна школа из Франкфурта. На крају курса учесници ће добити сертификат. Додатне информације о курсу могу се наћи на web адреси <http://www.cit.ba/PBSPAHN/radovi.htm>

Проф. др. Шпан је професор Универзитета у Франкфурту, експерт ММФ-а и свјетски признати стручњак у области макроекономије и фискалне политике. Проф. Шпан је ангажован од стране УО УИО на успостави Одјељења за макроекономску анализу и Националног фискалног савјета БиХ.